

Отже, всі емпіричні значення критерію χ^2 порівняння ЕГ та КГ1, ЕГ та КГ2, ЕГ та КГ на початку експерименту менше критичного значення. Тобто, характеристики груп, які порівнюються, співпадають із рівнем значущості 0,05.

Емпіричні значення критерію χ^2 наприкінці експерименту $\chi^2_{\text{ЕГ1 КГ1}} = 194,88$, $\chi^2_{\text{ЕГ1 КГ2}} = 251,64$, $\chi^2_{\text{ЕГ1 КГ}} = 326,09$. Отже, всі емпіричні значення χ^2 критерію порівняння ЕГ та КГ1, ЕГ та КГ2, ЕГ та КГ наприкінці експерименту більші за критичне значення. Тобто, достовірність розбіжностей характеристик контрольної та експериментальної груп після експерименту складає 95%.

Отже, з дев'яносто п'ятивідсотковою ймовірністю можна стверджувати, що зміни, які відбулися у цілеспрямованому формуванні професійно-педагогічної компетентності майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін достовірні, статистично значущі і відбулися внаслідок упровадження педагогічних умов, що є доказом доцільності використання зазначеної технології у процесі професійної підготовки майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін за індивідуальними освітніми траєкторіями.

Література

1. Новиков Д. А. Статистические методы в педагогических исследованиях (типовые случаи) / Д. А. Новиков. – М. : МЗ-Пресс, 2004. – 67 с., с.13-14.
2. Грабарь М.И. Применение математической статистики в педагогических исследованиях: Непараметрические методы / М.И. Грабарь, К.А. Краснянская. – М. : Педагогика, 1977. – 136 с.

МЕТА І ЗАВДАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

УДК 371.134

Пагула Т.І.

У статті подано аналіз різних підходів до визначення мети та завдань естетичного виховання молодших школярів.

Ключові слова: естетичне виховання, мета, завдання.

В статье анализируются разные подходы к определению цели и задач эстетического воспитания младших школьников.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, цель, задачи.

The article presents an analysis of different approaches to defining the goals and objectives of aesthetic education of primary school children.

Keywords: aesthetic education, goals, objectives.

Актуальність постановки проблеми. Естетичне виховання відноситься до тих проблем, від вирішення яких багато в чому залежить подальший розвиток людської культури. У другій половині ХХ століття проблема естетичного виховання розглядається багатьма дослідниками по-новому: загострюється гуманістична спрямованість проблеми у зв'язку з глобальним завданням збе-

реження та розвитку культури. У сучасному суспільстві надзвичайно гостро постало питання надання нового статусу задачі формування особистості і перш за все її естетичному вихованню, яке сприяє зародженню, укріпленню та розвитку естетичних, етичних, художніх цінностей та мотивації у кожної людини.

Зв'язок з важливими завданнями. Згідно з нормативними документами, що регламентують організацію навчально-виховного процесу в загально-освітніх навчальних закладах, видно, що питанню естетичного виховання приділяється певна увага.

Так, у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття) визначено основну мету національного виховання, спрямовану на всебічний розвиток людини як найвищої цінності суспільства, що включає «забезпечення високої художньо-естетичної освіченості у вихованні особистості», формування її духовних смаків, ідеалів та розвиток художньо-естетичної культури.

Згідно з Концепцією виховання дітей та молоді у національній системі освіти, цілісний процес виховання передбачає художньо-естетичну освіченість і вихованість особистості. Виховуючи у молоді естетичні погляди, смаки, які ґрунтуються на народній естетиці та на кращих надбаннях цивілізації, національне виховання передбачає вироблення умінь власноруч примножувати культурно-мистецьке надбання народу, відчувати й відтворювати прекрасне у повсякденному житті, передбачає формування навичок гарної поведінки, доброзичливого ставлення до людей.

Мета статті передбачає аналіз підходів до визначення мети та завдань естетичного виховання молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Коли ми говоримо про виховання, то завжди ставимо перед собою мету, до якої прагнемо та з якою співвідносимо вибір шляхів та засобів педагогічних впливів.

В.Ягупов зазначає, що мета як компонент виховання має стрижневе значення, є вихідним пунктом теорії та практики виховання, безпосередньо стосується всіх учасників цього процесу, визначає основні напрями виховної роботи в різних освітньо-виховних системах, зумовлює принципи, зміст, організацію, методи й форми виховної роботи тощо.

Мета виховання, по-перше, забезпечує її усвідомлення вихователями і доведення до вихованців; по-друге, має збагатити останніх моральними уявленнями, поняттями; по-третє, формує у вихованців бажані настанови й переконання; по-четверте, розвиває у них позитивні риси та якості; по-п'яте, послаблює і викорінює негативні стереотипи поведінки; по-шосте, здійснює виховний вплив на соціальне оточення [12].

Проблема визначення мети естетичного виховання, засобів і шляхів досягнення завжди стояла вкрай гостро. Так, наприклад, у післяреволюційні роки під метою естетичного виховання розумілося формування цілісної, активної, всебічно розвиненої особистості.

Естетичне виховання гармонізує та розвиває всі духовні здатності людини, що є необхідними у різних сферах творчості. Воно пов'язане також із моральним вихованням, оскільки краса є особливим регулятором людських взаємовідносин. Таким чином, метою естетичного виховання є людина, яка розкрила повноту своєї сутності, універсальна гармонійна особистість.

Мету естетичного виховання неможливо відокремити від цілей інших процесів формування особистості, бо естетичне виховання — обов'язковий елемент функціонування усїєї сукупності духовного багатства індивіда. Естетичне виховання позбавляється своєї перспективи поза суспільною системою виховання. Ядром та внутрішньою рушійною силою естетичного виховання є суспільний ідеал.

За своєю природою цілеспрямованість естетичного виховання має суб'єктивний активний характер, тому що вона у своїй основі ґрунтується на висуванні цілей, принципів організації усього виховного процесу. Передумови, що зумовлюють спрямованість естетичного виховання, мають об'єктивний характер, оскільки залежать від конкретних історичних реалій.

Багатьох учених цікавило питання як розцінювати естетичне виховання — як допоміжний засіб для вирішення, наприклад, пізнавальних, моральних, політичних цілей, або як самоціль, як формування особливих естетичних якостей суб'єкта.

У 70-их роках ХХ століття, одні автори вважали, що естетичне виховання повинно бути спрямоване на виховання чуттєво-емоційної сфери, що, в свою чергу, сприятиме закріпленню знань і трансформації їх у переконання. Інші вбачали основну мету естетичного виховання у розвитку уяви, інтуїції, необхідних у процесі творчості [3, с.118].

Мета і завдання естетичного виховання потребує особливої уваги. Вона розглядається як виховання у дітей уміння бачити, відчувати, розуміти прекрасне, прагнення приймати участь у його створенні. Визначення мети естетичного виховання полягає в тому, щоб навчити дітей бачити, відчувати, розуміти, творити прекрасне у повсякденному житті.

Мета естетичного виховання визначається у формуванні морально-естетичного ідеалу. Формування уміння бачити, розуміти, творити красу визначається характером морально-естетичного ідеалу, є вихідним завданням естетичного виховання.

Метою естетичного виховання є високий рівень естетичної культури особистості, її здатність до естетичного освоєння дійсності.

Для того щоб реалізувати мету естетичного виховання, слід вирішити визначені завдання за допомогою детально розробленої концепції. Багатьом діячам здавалося, що за допомогою засобів мистецтва можна вирішити складні проблеми розвитку особистості. Поєднання мети і засобів виховання можливе лише на основі конкретних філософських уявлень про суть людини, її зв'язок із суспільством. Так, наприклад, відомий теоретик і практик Бакушинський і його послідовники вважали за мету естетичного виховання «звільнення творчого потенціалу», «культуру творчої особистості» [1, с.36].

У силу певних філософсько-утопічних установок Бакушинського і його послідовників, вважали, що мистецтво, будучи одним із засобів естетичного виховання, повинно прямо привести до основної мети — формування нової людини. Така система виховання мала подвійну спрямованість.

З однієї сторони, естетичне виховання пов'язане з художнім, а художнє, в свою чергу, пов'язане з життям. Заміна естетичного виховання художнім петворює таким чином людину із творця в декоратора життя.

З іншої сторони, пропонуючи поєднати мистецтво з життям, зробити саме життя «художнім полотном», Бакушинський прийшов до висновку, що є один

вид праці, який не потребує поєднання з мистецтвом — реміснича праця. Така праця сама по собі художня, так як тільки в ній людина набуває цілісності, в ній виявляється її людська суть.

Естетичне виховання і шляхи його здійснення вивчали такі педагоги, як Д.Ю.Кучерук, Л.Т.Левчук, М.Ю.Русина, Б.Т.Ліхачов, О.В.Гулига, М.В.Гончаренко, А.Б.Шербо, Д.М.Джола та інші. Кінцеву мету естетичного виховання вони вбачають у високому рівні сформованості естетичної культури особистості учня. Так, Г.П.Шевченко підкреслює, що естетичне виховання слід розглядати комплексно, бо воно дуже тісно пов'язане з моральним, трудовим, розумовим, фізичним вихованням.

Мета естетичного виховання (в кінцевому рахунку і самоціль суспільного розвитку) — людина, яка розкрила повноту своєї сутності, універсальна гармонійна особистість.

На думку С.Д.Безклубенка, М.М.Рукавіцина, «кінцева ціль естетичного виховання - гармонійна особистість, всебічно розвинута людина, освічена, прогресивна, високоморальна, що володіє умінням працювати, бажанням творити добро, що розуміє красу життя і красу мистецтва» [4]. Ця мета також відображає особливість естетичного виховання як частини всього процесу виховання.

Мету естетичного виховання С.І.Миропольський убачав у «служінні істині, добру і красі» [8, с. 49].

Так, наприклад, В.М. Шацька ставить перед естетичним вихованням таку мету: «Естетичне виховання служить формуванню ... здатності активно естетичного відношення учнів до творів мистецтва, а також стимулює посильну участь у створенні прекрасного в мистецтві, праці, в творчості за законами краси». Із визначення видно, що автор важливе місце в естетичному вихованні відводить мистецтву [11, с.16].

Мета національного виховання конкретизується через систему виховних завдань, що є загальними не тільки для усіх виховних закладів, а й для всього суспільства в цілому і передбачає забезпечення високої художньо-естетичної культури, розвиток естетичних потреб і почуттів.

Згідно з Концепцією художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, розробленою Л.М.Масол, мета художньо-естетичного виховання полягає в тому, щоб у процесі сприймання, інтерпретації творів мистецтва і практичної художньо-творчої діяльності формувати в учнів особистісно-ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати естетичну свідомість, загальнокультурну і художню компетентність, здатність до самореалізації, потребу в духовному самовдосконаленні.

Загальна мета конкретизується в основних завданнях, що інтегрують навчальні, виховні й розвиваючі аспекти:

- збагачення емоційно-естетичного досвіду, формування культури почуттів, розвиток загальних та художніх здібностей, художньо-образного мислення, універсальних якостей творчої особистості;

- виховання в учнів естетичного ставлення до дійсності та мистецтва, світоглядних уявлень і ціннісних художніх орієнтацій, розуміння учнями зв'язків мистецтва з природним і предметним середовищем, життєдіяльністю людини, зокрема сучасною технікою, засобами масової інформації;

· виховання здатності сприймати та інтерпретувати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки;

· розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду, опанування художніми вміннями та навичками в практичній діяльності, формування художньої компетентності - здатності керуватися набутими художніми знаннями та вміннями, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній діяльності згідно з універсальними загальнолюдськими естетичними цінностями та власними духовно-світоглядними позиціями;

· формування системи знань та уявлень про сутність, види та жанри мистецтва, особливості художньо-образної мови мистецтв - музичного, візуального, хореографічного, театрального, екранного;

· виховання художніх інтересів, смаків, морально-естетичних ідеалів, потреб у художньо-творчій самореалізації та духовно-естетичному самовдосконаленні відповідно до індивідуальних можливостей та вікових етапів розвитку, формування навичок художньої самоосвіти та самовиховання.

О.Я.Дубасенок вважає, що основним завданням естетичного виховання школярів є формування художньо-естетичної культури, розвиток творчих здібностей, здатності до естетичного освоєння дійсності. Ці завдання поділяються на такі напрямки:

- по-перше, створення необхідного запасу елементарних естетичних знань і вражень, без яких не можуть виникнути схильність, інтерес до естетично значущих предметів і явищ;

- по-друге, формування на основі отриманих знань і розвитку здатності художнього і естетичного сприйняття таких соціально-психологічних якостей людини, які забезпечують можливість емоційного переживання та оцінки естетичних предметів та явищ;

- по-третє, формування естетичних творчих здібностей, тобто виховувати, розвивати такі якості, потреби, здібності, які перетворюють особистість в активного творця; адже людина вчиться всесторонньо розуміти красу лише тоді, коли сама створює прекрасне в мистецтві, в праці, у повсякденному житті. На думку О.Дубасенок, все це спрямоване на формування художньо-естетичної культури. [9, с.359].

В.Ягупов серед завдань естетичного виховання виділяє: формування естетичних поглядів і смаків, навичок творити прекрасне; розвиток творчих здібностей; виховання гуманістичних якостей, інтересів і любові до життя в його різноманітних проявах. [12].

Так, Є.О.Фльоріна у свій час писала, що перед естетичним вихованням стоять наступні завдання:

1) учити дітей бачити, розуміти і любити прекрасне в житті, в дійсності, бачити його в природі, побуті, у праці людини, в суспільних подіях, доступних дитині, у вчинках людей. Виховувати у дітей бажання по мірі своїх сил бути активними учасниками створення прекрасного в житті;

2) учити дитину бачити, розуміти і любити доступні її віку твори мистецтва, виражені в різних видах художньої творчості (поезія, література, музика, картина та ін.);

3) учити дитину активно і все більш якісно проявляти себе в різних галузях мистецтва (в пісні, танцях, читанні віршів, переказуванні, а також в

творчій діяльності, в творчій грі, розповіданні, малюванні, ліпленні, конструюванні) [10, с.48].

Більшість педагогів (М.І.Киященко, Г.С.Лабковська, Д.Б.Ліхачов та інші) виділяють такі завдання естетичного виховання:

1. Створення конкретного запасу елементарних естетичних знань і вражень, без яких не можуть виникнути схильність, потяг, інтерес до естетично значимих предметів і явищ.

Як зазначає Г.С.Лабковська, суть цього завдання полягає в накопиченні різного запасу звукових, кольорових, пластичних вражень. Педагог повинен уміло підібрати за вказаними параметрами такі предмети і явища, які будуть відповідати нашим уявленням про красу. Таким чином буде формуватися чуттєво-емоційний досвід. Необхідні також конкретні знання про природу, самого себе, про художні цінності. Знання – це основа формування широких інтересів, потреб і здібностей, які проявляються в тому, що особа, яка наділена ними, у повсякденному житті веде себе як естетично творча особистість.

2. Формування на основі отриманих знань і розвитку художнього і естетичного сприйняття таких соціально-психологічних якостей особистості, які забезпечують її можливість емоційно переживати й оцінювати естетично значимі предмети і явища, насолоджуватися ними.

Діти цікавляться на загальноосвітньому рівні творами образотворчого мистецтва. Вони швидко оглядають картину, намагаються запам'ятати назву та прізвище художника і далі перекладають свою увагу на іншу картину. Вони не намагаються насолодитися красою і досконалістю витвору мистецтва.

3. Формування у кожної дитини творчих естетичних здібностей.

Дитина повинна знати не лише, що таке прекрасне, але і ще повинна активно брати участь у створенні прекрасного в мистецтві, житті, побуті, поведінці, відносинах. На думку А.В.Луначарського, людина вчиться всебічно розуміти красу лише тоді, коли сама бере участь у її творчому створенні в мистецтві, праці, житті.

Отже, для досягнення мети естетичного виховання слід вирішити ряд завдань:

1. Формування художньо-естетичних потреб. Із цією метою естетичне виховання дітей у школі необхідно організовувати так, щоб практичне ознайомлення із прекрасним викликало інтерес, зацікавлення учнів і спричиняло внутрішні протиріччя між новими естетичними потребами та наявним рівнем естетичного розвитку дитини.

2. Розвиток естетичного сприйняття. У результаті сприйняття краси оточуючого середовища у дітей виникають естетичні почуття, емоції, переживання. Виконанню цього завдання сприяє формування оціночного підходу учнів до мистецтва, явищ природи, суспільства, побуту, поведінки людей. На основі своїх уявлень про прекрасне, піднесене, трагічне, комічне, на основі естетичного почуття учні вчать розрізняти і позитивно оцінювати все те, що відповідає життю нашого суспільства, засуджувати негативні явища. Естетичне почуття є одним із найскладніших видів духовного переживання, найбільш роднішим із почуттів людини. Саме за допомогою естетичного почуття дитина контактує із художніми цінностями. Естетичне почуття, з одного боку, виступає як естетичне переживання (радість від спілкування, зустріч з кра-

сою, хвилювання від сприйняття піднесеного, прекрасного), з іншого – виступає як здатність дитини переживати естетичне враження. Естетичне почуття молодшого школяра – це своєрідні переживання дитини, що виникають при сприйнятті краси природи, витворів мистецтва, краси людського тіла, краси взаємостосунків між людьми. Це почуття допомагає дитині сприймати світ та мистецтво, стимулює творчу активність.

Л.С.Виготський вважає, що відмінність звичайного почуття від естетичного полягає в тому, що останнє вирішується надзвичайно посиленою діяльністю фантазії, оскільки емоції мистецтва несуть «розумні емоції». Це положення можна з повним правом перенести на естетичні емоції, які викликаються не лише мистецтвом, а й усіма естетичними явищами [2].

Згідно з твердженнями А.Г.Камінського, естетичні почуття – це емоційне переживання індивідом свого естетичного відношення до дійсності. Естетичні почуття зв'язані з минулим досвідом індивіда, з його знаннями про світ, які об'єктивно присутні в оцінці, смаку, і при цьому володіють особливістю – активізувати творчу фантазію, уяву. Естетичні почуття – це стійка властивість особистості і її важлива характеристика [5].

Естетичне почуття не є вродженим, притаманним дитині з перших днів. Воно зароджується у дитини через культурні форми життя та соціальне оточення, або не зароджується зовсім і формується у перші три-чотири роки життя дитини. Ступінь розвитку естетичного почуття є індивідуальним і залежить від зусиль самої дитини, її здатності оволодіти багатством естетичної культури. Естетичне почуття накладає відбиток на будь-який прояв діяльності та духовного переживання дитини. Воно збагачує, робить різноманітним внутрішній світ дитини та її духовні устремління. Розвинені естетичні почуття дають дитині можливість орієнтуватися у естетичних властивостях об'єктів природи, соціального середовища, тим самим призводять до більш ефективного виконання функцій Я-образу, а саме – конструктивної, регулятивної, прогностичної та еталонно-оцінної.

Ю.П.Крупник під естетичними почуттями розуміє чуття краси в явищах природи, в праці, в гармонії барв, звуків, рухів і форм. Гармонійна злагодженість в об'єктах цілого та частин, ритм, симетрія, пропорція викликають почуття приємного, насолоду, яка глибоко переживається та ушляхетнює душу. Ці почуття викликають твори мистецтва. Людина почуттями утверджує себе в предметному світі. Залежно від рівня загальної та мистецької культури люди по-різному відгукуються на красу. Одні глибоко переживають гармонійно виражені ритм, переходи та взаємопереходи між кольорами, звуками, формами та рухами, інші не відчують цієї гармонії й захоплюються грубими, різкими звуками, безладними рухами, випадковими поєднаннями кольорів [6].

Під естетичними почуттями особистості, В.А.Личковах розуміє, ступінь, рівень опанування себе та оточуючого середовища. Проте естетичні почуття являють собою грань загальних людських відносин і тому виступають, як міра універсальності та гармонійності особистості. Ні інтелектуальний, ні емоційний розвиток особистості не може бути повним, якщо вона естетично не розвинена. Естетичні почуття забарвлюють і емоції, і волю, і розум людини вмінням бачити, відчувати та створювати красу [7].

Естетичне почуття є основою естетичної свідомості, на якій розвиваються інші, більш складні, елементи естетичного усвідомлення світу. Таким чином, естетичні почуття сприяють формуванню визначених рис дитини, приймають активну участь в її соціально-естетичному вихованні, відіграють важливу роль у саморегуляції психічних функцій організму.

3. Розвиток естетичних уявлень, понять, поглядів, оцінок, суджень та смаків. Необхідно постійно збагачувати знання та уявлення учнів, а також спонукати їх до висловлення власного ставлення до явищ, предметів.

Естетичний смак дитини не є природженою властивістю дитини, його не можна зводити до психофізіологічних реакцій. Це соціальна, духовна якість людини, що формується, як і багато інших соціальних якостей, у процесі її виховання і навчання. Під естетичним смаком розуміють судження, що ґрунтуються на естетичному ідеалі і всій системі естетичних цінностей: прекрасному, піднесеному, гармонійному витонченому, трагічному комічному. Естетичний смак є своєрідним регулятором естетичного ставлення дитини до дійсності, та критерієм її діяльності щодо естетичного освоєння, і мірилом впливу естетичних цінностей та об'єктів на дитину. Розвиваючи смак, слід навчити дітей оцінювати явища і предмети як красиві і некрасиві, гармонійні чи дисгармонійні, піднесені чи низькі, допомагає дитині відбирати і оточувати себе такими речами і предметами, які б породжували стан комфорту і піднесеності, задоволення і радості. Смак — це вміння застосовувати естетичну міру до всього: творів мистецтва і естетичних об'єктів, до зовнішності людини та її одягу, манер і поведінки, культури спілкування.

4. Формування у дітей естетичного ставлення до дійсності шляхом навчання їх не лише сприймати красу, насолоджуватися нею, оцінювати красу, але й захищати її в повсякденному житті; естетика поведінки учнів повинна пронизувати всі прояви життя дитини, надихати на спілкування з іншими людьми; необхідно формувати прагнення і вміння творити красу в житті.

5. Розвиток творчих естетичних здібностей.

Молодший шкільний вік є сприятливим для творчого розвитку дітей, їхніх здібностей до творчості. Саме в цей період активно розвиваються уява, уміння фантазувати, творчо мислити, помітно проявляється допитливість, формується уміння спостерігати, порівнювати, критично оцінювати діяльність.

Естетичне виховання гармоніює та розвиває художньо-естетичні здібності особистості, необхідні у різних сферах творчості, воно інтенсифікує розвиток самосвідомості, сприяє формуванню соціальної позиції на гуманістичних цінностях; гармоніює емоційно-комунікативну сферу; нівелює гостроту реакцій на стресові фактори в учнів з підвищеною чутливістю, регулюючи їх поведінку; розширює можливості спільної творчої діяльності та спілкування; виконує компенсаторні функції.

Таким чином, аналіз літературних джерел дає можливість дійти висновку, що на сьогоднішній день немає єдиного підходу до визначення мети та завдань естетичного виховання підростаючого покоління. Це і спонукає нас до детального вивчення даної проблеми. Адже, від правильно поставленої мети та визначених завдань, буде залежати позитивний результат естетичного виховання наших дітей.

Література

1. Бакушинский А.В. Художественное творчество и воспитание / А.В.Бакушинский. — М., 1922. — 121 с.
2. Выготский Л.С. Психология искусства. Анализ эстетической реакции / Л.С.Выготский. — М., 1997. — 416 с.
3. Гаврилок П.И. Эстетическая культура и социальный прогресс / П.И. Гаврилок. - К., 1978. — 118 с.
4. Герман М. М. Основные принципы классификации видов искусств / М.М.Герман, В.К.Скатерщиков. - М., 1982. - 224 с.
5. Каміньський А.Г. Естетика: властивості, явища, процеси. — 2003. — 197 с.
6. Крупник Ю.П. Психологическое воздействие искусства на личность. — М., 1999. — 240 с.
7. Личковах В.А. Світ людини в мистецтві (світоглядно-антропологічні засади теорії естетичного виховання) / В.А.Личковах. — Чернігів, 2005. — 152 с.
8. Миропольский С.И. О музыкальном образовании народа в России и в Западной Европе / С.И. Миропольский. — СПб, 1892. — 128 с.
9. Практикум з педагогіки : навчальний посібник. Видання 3-тє, перероблене і доповнене / [За заг. ред. О.А.Дубасенок]. — К. : «Центр навчальної літератури», 2004. — С. 359.
10. Флерина. Е.А. Эстетическое воспитание дошкольника / Е.А.Флерина. — М., 1961. — 135 с.
11. Эстетическое воспитание в начальной школе / Под ред. В.Н.Шацкой. — М. : Изд-во АПН РСФСР, 1959. — 147 с.
12. Ягупов В.В. Педагогіка : [навчальний посібник] / В.В.Ягупов. — К. : Либідь, 2002. — С. 495.

РІВНІ ВИКОРИСТАННЯ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ ЕТНОКУЛЬТУРОЗНАВЧОЇ ЛЕКСИКИ НА МІЖПРЕДМЕТНІЙ ОСНОВІ

УДК 372.461:811.161.2

Максимчук Г.М.

У статті описано рівні використання учнями етнокультурознавчої лексики на міжпредметній основі в сучасній початковій школі.

Ключові слова: молодші школярі, етнокультурознавча лексика, міжпредметна основа.

В статье раскрыты уровни использования учащихся этнокультуроведческой лексики на межпредметной основе в современной начальной школе.

Ключевые слова: младшие школьники, этнокультуроведческая лексика, межпредметная основа.

The article deals with the level of using pupils ethnocultural lexical in the base of intersubjects in the modern elementary school.